

VÄÄNA JÄLJEKÜTID.
SALAPÄRASE SOKI JUHTUM

HUGO VAHER

VÄÄNA JÄLJEKÜTID.
SALAPÄRASE SOKI
JUHTUM



Illustreerinud Joonas Sildre

 TÄNAPÄEV

Illustreerinud Joonas Sildre
Toimetanud Ele Jaagusoo
Kujundanud Tuuli Aule

Raamatu avaldamist on toetanud Eesti Kultuurkapital

Tekst © Hugo Vaher ja Tänapäev, 2017
Pildid © Joonas Sildre

Trükitud AS Printon trükikojas
ISBN 978-9949-85-236-9

www.tnp.ee

1.

Suvila oli ikka samas kohas, kus ennegi. Pikk ja madal, taguotsapidi metsas nagu päevakoer teki alt välja piilumas. Metsa vahele jääv valgetest tellistest müür valendas keset raagus puid ja sarapuupõõsaid. Aiapoolsed suured klaasist aknad olid veel luukidega kaetud. Metsviinapuuväädid rippusid rootsudena päikeselise veranda küljes nagu sorakil juuksed, kõikudes kerges tuules, siin-seal mõni üksik punakaspruun leheke neisse takerdunult värelemas ja möödunud sügist meenutamas. Lumi oli juba sulanud.

Nad olid tulnud kevadisi töid tegema: riisuma, oksid korjama, maja koristama. Ema ja isa käisid siin nüüd peaaegu igal nädalavahetusel. Seekord võtsid nad Martini ja tema vanema õe Maria ka kaasa. Abiks. Martin oli hea meelega tulnud, sest linnaelu oli pika talve ja porise kevadega juba ära tüüdanud. Siin, suvilas, oli hoopis põnevam. Juba sõit siia oli huvitav. Maria oleks parema meelega oma sõbrannadega mängima jäänud, aga tal ei olnud valikut.

Kõigepealt jalutasid nad läbi tuulise ja liivatolmuse linna bussipeatusesse. Seal ootas veel inimesi. Martin märkas kohe, et võrreldes linnaliini peatustes ootajatega olid siinsetel hoopis suuremad pambud. Mõnel paistsid kotist puuoksad. Isa arvas, et need on õunapuud. Martinile tundus see nii kummaline, et õunapuud kotti mahub. Kui tema õunapuule mõtles, siis nägi see ikka võimas välja, nagu suvilas. Seal oli neid mitu tükki, suure võraga, kõrged. Parajad ronimiseks, kuigi Martini vanematele eriti ei meeldinud, kui ta seal otsas kõõlus. Seevastu tema tädi Sallyle, kelle perega nad suvilat jagasid, ei läinud see üldse korda. Ja tema tädipoeg Markus võis nendel okstel teinekord tundide kaupa ahvina rippuda. Maria ka, kuigi teda ema keelas.

Tore oli bussiaknast vaadata, kuidas ümbruskond välja näeb ja võrreldes sügisega muutunud oli. Varakevadine lumesulamisjärgne pruun-kollane oli asendumas helerohelisega. Siin-seal oli mõni uus maja kerkimas. Linnaserv muudkui valgus laiali. Aeglaselt, kuid järjekindlalt nagu mesi soojal pannkoogil. Kui Martin veel päris väike oli, laiusid siin põllud.

Martini pere elas korteris. Oma maja oleks olnud lahe. Aga kui Martin mõtles, et tegelikult elavad nad ju terve suve oma majas, tundus korter jälle teistpidi

hea vaheldus. Neil oli lift ka majas. Elati seal üksteise peal, üheksal korrusel. Ei, linnas oli ka tore.

Nad sõitsid bussiga. Linnast välja jõudes tuli pärast maju tükk aega lagedat välja, kadakad siin-seal. Kivid. Ja hobused! Siis algasid jälle majad ja õige pea oli neil aeg maha minna. Bussipeatusest jäi suvekoduni veel kilomeeter maad. Mäest alla ja paremale, siis veel pisut ja vasakule. Martinile oli see tee juba ammu selge. Nii palju kui ta mäletas, oli ta iga oma suve siin veetnud. Praegu tulid nad bussiga, aga suvitama tulid juba autoga. Siis oli pakiruum asju tihedalt täis, sest ema armastas isa arvates terve majapidamise suveks sinna kolida. Täna olid isal ja emal sarnaselt teistele reisijatele mõlemas käes kompsud. Seal oli istikuid, seal oli tagavarariideid juhuks, kui Martin mõnda porilompi liiga lähedalt peaks uurima, ning muidugi võileivad ja tee. Ja kohv. Ema-isa ei saanud ilma kohvita. Nagu tädi-onugi. Suured inimesed võisid ühe tassi taga tund aega istuda ja lobiseda. Aga kohvilõhn oli hea. Siis oli nagu sünnipäev. Sest sünnipäev lõhnas kohvi järele. Ja suitsuvorsti ja kurgivõileibade järele.

Majani jõudnuna tegi Martin selle ümber kohe kiire ringkäigu. Praegu, kevadel, tundus talle siin kõik hoopis teistsugune. Mets oli hõre ja hoopiski mitte

nii sünge nagu augustiõhtutel. Metsaalune oli täis langenud ja kuivanud lehti ning nende sees valendasid ülased. Martin korjas mõned õied, et need emale üllatuseks viia.

„Häh, vaat kus lillenoppija!“ naeris Maria, kui Martin hoolikalt ilusaimaid õisi välja valis. „Teed endale pärja või?“

„Ma korjan emale,“ vastas Martin.

„Poisid korjavadki emadele lilli,“ hõikas isa, kes neid kuulnud oli.

„Memmekas,“ parastas Maria.

„Lapsed!“ hõikas nüüd ka ema vahele. „Las Martin korjab, nii kena sinust. Maria, sa võid ise ka midagi toredat teha.“

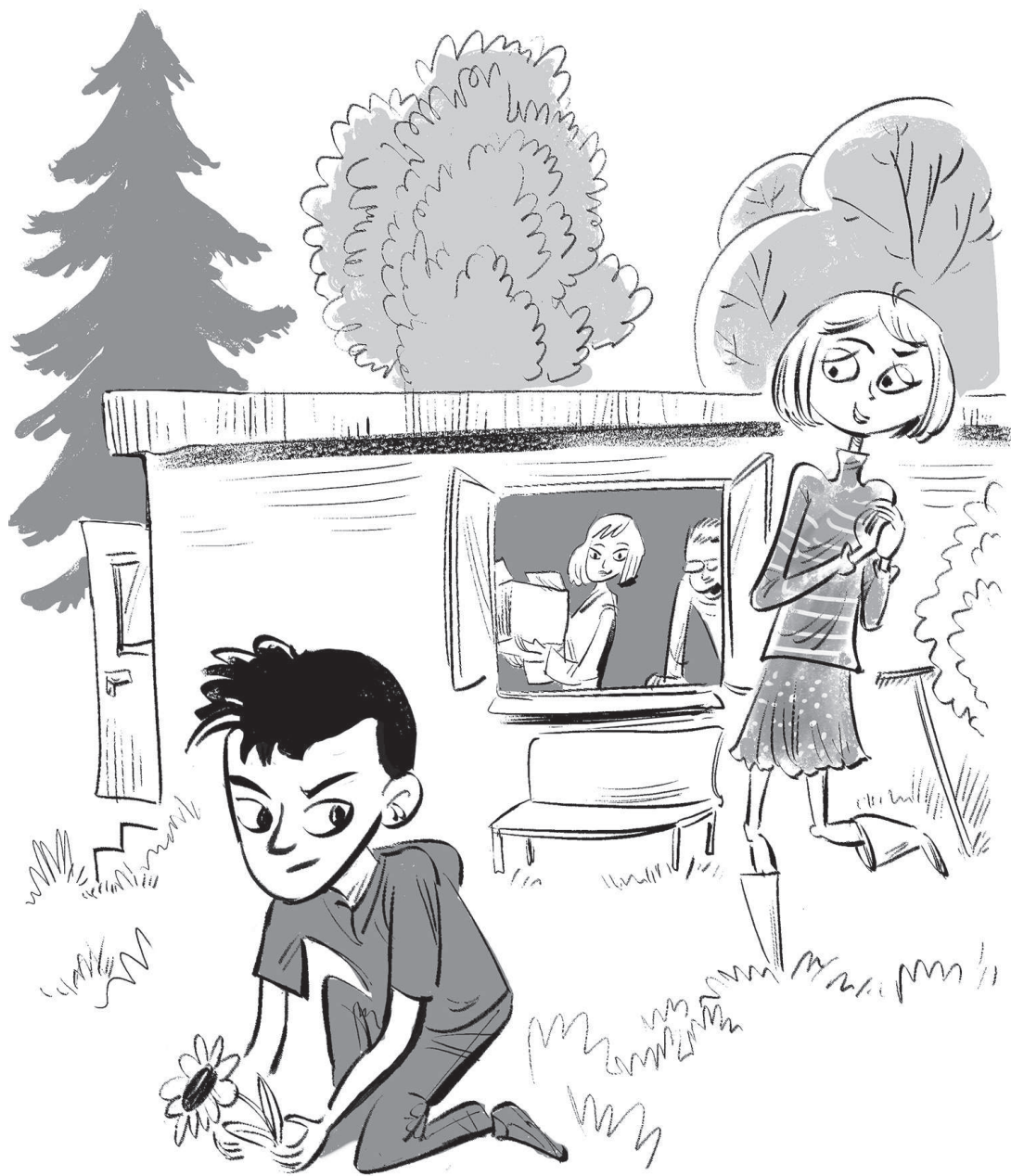
„Nõmedus,“ torises Maria.

Ülaste vahel ukerdasid sipelgad ja üks uimane ämblik, kel ilmselt hommikukohv veel joomata oli. Tal olid pikad koivad. Neid sõbralikke olendeid oli suvilas palju.

„Ma panen sulle ämbliku püksi!“ sosistas Martin Mariale, kui ema-isa olid eemale läinud.

„Emme!“ kriiskas Maria selle peale.

Martin ja Maria said läbi nagu õde-vend ikka. Vahetevahel kraaklesid, aga kui vaja, siis hoidsid ühte. Martinile meeldis see, et tema õde oli tark ja vajadusel teda alati aitas. Ja siis olid õel veel sõbrannad, kes neil



kodus külas käies panid Martini südame alati kiiremini lööma. Ja siis läks ta lolliks, nagu Maria tavatses väljenduda. Ta tegi trikke ja püüdis enesele tähelepanu võita, aga enamasti lõppes see läbikukkumisega. Martin sellest suurt numbrit ei teinud. Maria ka mitte.

Nagu paljudele lastele ja õige paljudele poistele, meeldisid ka Martinile detektiivisarjad. Kodus riulis oli tal palju põnevaid juturaamatuid. Tõsi, kõiki ei olnud ta läbi lugenud, sest ta armastas ka seriaale, mida telekast oli teinekord jälginud. Ema aga ei lubanud neid kõige huvitavamaid vaadata. Ütles, et need rikuvad tema une ja et ta ei saa asjadest aru. No miks ta ei saanud, ta teadis alati juba ammu enne lõppu, kes on paha ja kes on hea. Mis seal siis aru saada on. Martin oleks soovinud oma uurijaoskusi proovile panna, kuid selleks ei avanenud eriti võimalusi, kui üldse. Paaril korral oli ta linnas aidanud naabri kassi taga otsida, aga see oli liiga lihtne. Martin teadis, et kass armastab puu otsa ronida ja mõlemal korral passiski õnnetu triibuline hoovis vana vahtra otsas. Tema allasaamine aga ei kuulunud enam Martini kui uurija kompetentsi, selleks olid päästjad.

Jah ... uurija – see on põnev amet. Nuputa, mõistata, uuri ja puuri. Kahtle, loo versioone ja variante, kuidas miski olla võis. Otsi tõendeid. Ülivahva!

Martin mõtles, et kui suvi saabub, siis on neil tädi-poeg Markusega palju aega oma võimetele vajalikku rakendust leida. Ta lootis väga, et mõni lahendamata juhtum neile sülle kukub. Jah, suvega seoses olid tal suured ootused.

Praegu oli aga kevad. Puude lehti jagus lisaks metsaalusele ka aeda murule. Muru juba rohetas ning siin-seal oli näha võililli ja krookuseid päikesepaistel mõnulemas. Päike oli kõrgel.

Martin tundis, et tal on kiirest käimisest ja lillede korjamisest lausa nahk märg.

Peenrad, millelt suvel sibulat, murulauku, tilli ja muud maitserohelist sai, mustasid labida ootuses. Täna pidid isa-ema sinna juba midagi istutama.

Maasikapeenar oli justkui väiksemaks jäänud. Iga aastaga muutus ta üha pisemaks. Nagu ka liivahunnik, kus suviti kraave sai kaevatud ja autodega mängitud. Ema arvas aga, et hoopis Martin kasvab suuremaks.

See oli muidugi tõsi. Martin kasvas suuremaks. Mõnikord silmitses Martin end vannitoas peeglist ja ei saanud aru, kuidas küll inimesed nii muutuda võivad. Martini ema vaatas teinekord albumist pilte ajast, mil Martin ja tema õde veel väga väikesed olid. Martin oli siis parajalt pontsakas sell ja juuksed olid tal heledad. Ema vaatas pilte ja ohkas, kutsus isa ka vaatama ja siis

ohkasid nad koos. Vaatasid pilte ja siis jälle Martinit ja Mariat ning ohkasid. Martin arvas ise, et ta oli täiesti tavaline poiss. Ta oli parajalt pikk, väga lühike ei olnud. Tal olid parajalt pikad ja parajalt tumedad juuksed, väga pikad ja väga tumedad ei olnud. Parajalt suur nina, väga suur ei olnud. Ja kaks kõrva, mis tuult alla ei võtnud, kuid olid piisavalt suured, et vajadusel ka kõige vaiksemat juttu kuulda.

Marial oli ka kaks kõrva. Tema juuksed olid kunagi olnud ülipikad. Ulatunud kuni vöökohani. Ema kiitis Maria pruune juukseid, aga kui Maria mõnikord ema peale pahaseks sai, siis ähvardas ta, et lõikab omale poisipea. Emale ei läinud see üldse korda, sest tema arvates oli ka poisipea ilus. Tal endal oli nimelt varem samuti olnud poisipea. Isal palju juukseid enam ei olnud. Aga need, mis olid, olid hallisegused. Isa ütles, et see on suurest mõtlemisest. Ja isal tuli palju mõelda, sest ta oli insener. Üks asi oli neil kõigil aga ühine – ilusad sinised silmad. Sinised nagu basseinipõhi spaas, kus nad talviti tavatsesid käia.

Martin kuulatas. Jah, meri kohas. Meri oli tegelikult sealsamas puude taga, kilomeetri eemal. Augustiõhtuti uinus Martin alati merekohina saatel. Kui meri kohises, oli hästi. Sest siis oli meretuul ja soe vesi.

Praegu kostis meremüha siia palju paremini, sest puud, mille lehed suvel merekohinat kinni hoidsid, olid veel paljad. Aga merekohinat kostis siia ka suvel. Just õhtuti. Eriti augustis.

Nüüd hakkas eemalt kostma kopsimist – keegi nokit-
ses oma maja kallal. Siis läks kuskil kaugemal käima
höövlimasin. Meremüha, kopsimine, höövlimasina
undamine ja muruniiduki võrin moodustasid üheskoos
suvila hääled. Suve hääle. Ümbruskonna helid olid
Martinile kõik pähe kulunud. Ta teadis, kuidas müri-
seb naabrimehe automootor, kuidas kaugemal elava
endise metsavahi traktor. Need helid ümberringi olid
osa tema maailmast. Ja varsti pidi ta neid kuulma iga
päev. Suve jooksul harjus ta nende häältega nii ära, et
ei pannud neid lõpuks enam tähelegi. Ja sügisel tagasi
linna minnes ei tulnud õhtuti und, sest merekohin oli
asendunud autode ja mööda vuravate trollibusside
helidega. Ööbiku laksutamine ja öökulli huik oli asen-
dunud kajakate kisaga. Aga puud suvila akna taga ja
linnas õues kahisesid mõlemal pool ühtemoodi.

Isa keeras ukse lahti ja astus majja. Täna oli plaanis
põrandaid pühkida ja aknad ära pesta. Kuigi talvel siin
kedagi ei elanud, tekkis ikkagi aja jooksul põrandale
tolmukord ja akendele mustus.

Martin jooksis tagatuppa, sinna, kus suviti nende pere elutses. Voodid olid tühjad. Patju ei olnud veel toodud. Sügisel linna kolides olid nad oma voodiriided alati endaga kaasa viinud. Voodiriietelega jäi alati suvilalõhn. Ema arvas, et see on kopitus. Martinile see aga meeldis. Ta ei lubanud pärast linna kolimist veel tükil ajal oma padjapüüri ja tekikotti pesta, sest nii sai ta õhtuti magama heites silmad sulgeda ja kujutada endale ette, et ta on veel suvilas. Sest Martinile meeldis seal väga. Martinile tõesti meeldis suvi ja suvila ja tädipoeg Markus ja meri ja kõik see, mis ootas ees. See oli mõnus ootus.